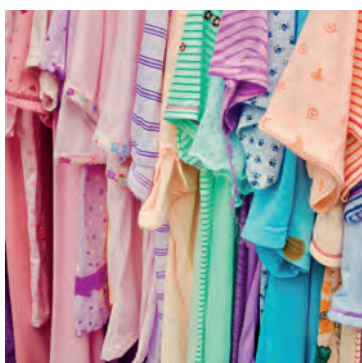
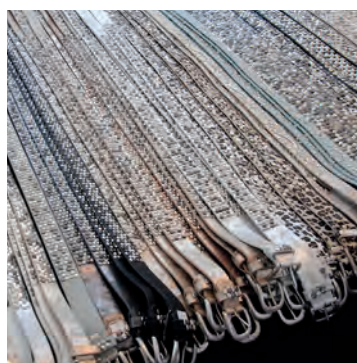

Veiligheid op de markt 2020

Handreiking voor ondernemers, gemeenten en andere partijen

Colofon

Veiligheid op de markt, 4e editie, 2019. De totstandkoming van deze nieuwe editie van de handreiking is begeleid door Henk Achterhuis en Hannie Heine van de Centrale Vereniging van Ambulante Handel (CVAH), Josette Evers en Hanneke van Katwijk van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), een afvaardiging van Brandweer Nederland en Maarten de Graaf van BOAH. Jasper van Gaalen van BMC heeft de handreiking voorbereid en opgesteld.

Deze publicatie is een initiatief van de CVAH. De CVAH is de ondernemersorganisatie voor de ambulante ondernemers in Nederland. De CVAH zet zich in voor de toekomst van de ambulante handel als collectief en voor het zakelijk welzijn van de aangesloten individuele marktondernemers in het bijzonder.

Extra exemplaren van deze publicatie en andere publicaties over de ambulante handel kunt u downloaden via www.cvah.nl/veiligheid.

Copyright © 2019 Branchebureau en Opleidingsfonds voor de Ambulante Handel (BOAH). BOAH hecht veel belang aan de verspreiding van kennis over de ambulante handel. U mag dan ook gedeelten uit deze publicatie overnemen, mits met bronvermelding. Het integraal reproduceren van de inhoud van deze publicatie is echter alleen toegestaan met schriftelijke toestemming van BOAH.

BOAH
Postbus 170
3890 AD Zeewolde
info@allesoverdemarkt.nl

Aan de totstandkoming van deze publicatie is de grootst mogelijke zorg besteed. BOAH, CVAH en BMC kunnen echter niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele onjuistheden, noch kunnen aan de inhoud rechten worden ontleend.

Inhoud

1. Inleiding.....	5
2. Veiligheidsrisico's	6
3. Werken aan veiligheid.....	7
3.1 De organisator van de markt.....	7
3.2 De individuele ondernemer.....	9
3.3 Andere partijen.....	11
4. Veilig houden.....	13
Bijlage 1: Checklist organisator	14
Bijlage 2: Checklist ondernemer.....	16
Bijlage 3: Gehanteerde afkortingen	19

1. Inleiding

De warenmarkt is een belangrijke voorziening in steden en dorpen. Inwoners doen er inkopen, ondernemers bieden er goederen te koop aan. De markt zorgt voor economische bedrijvigheid, met alle voordelen van dien. Minstens zo belangrijk is de levendigheid die de markt met zich meebrengt: de markt is een ontmoetingsplaats, doet stads- en dorpscentra bruisen, heeft aantrekkingskracht op bezoekers van buiten de gemeente. Zo draagt de markt op verschillende manieren bij aan het profiel en de dynamiek van gemeenten - en dit meer dan ooit lijkt het, in een tijd van een krimpend 'vast' winkelaanbod, digitalisering en beweeglijkheid.

Voor ondernemers en gemeenten is er veel aan gelegen deze sterke kanten van de markt zo goed mogelijk tot hun recht te laten komen. Veiligheid is daarbij een belangrijke randvoorwaarde. Bij veiligheid op de markt gaat het vooral om 'fysieke' veiligheidsrisico's zoals brand- en explosiegevaar. Ondernemers, gemeente en andere partijen kunnen deze risico's beheersbaar houden door ze goed te benoemen en preventieve maatregelen te nemen.

Daarvoor is deze publicatie bedoeld. Hierna worden eerst de veiligheidsrisico's gespecificeerd. Vervolgens worden de rollen van ondernemers, gemeenten en andere partijen uitgewerkt. Veel aandacht is daarbij voor de rol van de 'organisator' van de markt – in veel gevallen de gemeente maar ook steeds vaker een private partij.

De focus ligt hier op door de gemeente ingestelde markten (obv artikel 160 van de Gemeentewet) in de *buitenlucht*. Voor binnenmarkten gelden deels andere regels, vooral als het gaat om maatregelen op het vlak van constructieve en brandveiligheid.

Als bijlagen bij deze handreiking zijn checklists opgenomen voor organisatoren en individuele ondernemers. Deze bevatten preciezere aanknopingspunten en regels om de veiligheid op het vereiste peil te houden.

Deze publicatie vormt de geheel herziene update van de handreiking 'Veiligheid op de markt' uit 2012. In deze nieuwe editie is nieuwe regelgeving zoals het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen/Bbgbop (1 januari 2018 in werking getreden) verwerkt. Deze handreiking is een gezamenlijk product van de Centrale Vereniging voor de Ambulante Handel (CVAH), Brandweer Nederland en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

2. Veiligheidsrisico's

Op de markt doen zich verschillende veiligheidsrisico's voor. Deze handreiking richt zich op fysieke veiligheid. Fysieke veiligheidsrisico's op de markt zijn vooral:

- **Brand- en explosiegevaar**

Dit kan heel direct aan de orde zijn door aanwezige elektriciteitsvoorzieningen (denk aan verdeelkasten, kabels en apparaten), verlichtings- en verwarmingstoestellen (elektrisch of gasgestookt) en installaties voor koken, bakken, braden en/of frituren (ook elektrisch of gasgestookt). Bij gebruik van gas vormen de toestellen zelf, verbindingen/leidingen en flessen/reservoirs belangrijke aandachtspunten.

Het brandgevaar kan ook samenhangen met de *brandbaarheid* van koopwaar (denk bijvoorbeeld aan confectie) en van verpakkingsmaterialen. Dit vergroot de kans op zogenaamde 'brandoverslag'.

Dit laatste speelt ook bij brandgevaar vanuit de omgeving, bijvoorbeeld omliggende bedrijfspanden, woningen, wegen.

- **Slechtweersomstandigheden**

Sterke wind brengt vanzelfsprekend de nodige risico's met zich mee. Hetzelfde geldt voor zware regenval/hoosbuien en onweer. De kans op hoosbuien neemt in de komende jaren toe, is de verwachting. Ook tornado's kunnen niet worden uitgesloten. Goede voorbereiding op deze risico's is cruciaal. Aspecten zijn onder meer solide materialen, actuele informatie over het weer, ontruimingsplannen en alarmeringsmogelijkheden.

- **Paniek in menigten**

Door bijvoorbeeld brand of slecht weer kan paniek onder het publiek ontstaan. Dit kan tot verdringing leiden. Cruciaal zijn goede vluchtwegen, zonder obstakels en eventueel goed bewegwijzerd.

- **Fysieke kenmerken van het marktterrein en de verkoopinrichtingen**

Hierbij gaat het onder meer om bestrating, kabels, uitsteeksels, straatmeubilair. Onzorgvuldigheden en slecht onderhoud kunnen tot letsel leiden voor publiek en ondernemers. Aandacht hiervoor is blijvend nodig.

Sociale veiligheidsrisico's op de markt zijn bijvoorbeeld diefstal, zakkenrollerij, overlast en geweld. Sociale veiligheid krijgt de benodigde aandacht in het bredere integrale veiligheidsbeleid van de gemeente (zie paragraaf 3.3 over de regierol van de gemeente op het veiligheidsterrein).

3. Werken aan veiligheid

Veiligheid op de markt is altijd een ‘coproductie’, niet de verantwoordelijkheid van één partij. Belangrijke partijen zijn de organisator van de markt (gemeente of een private partij), individuele marktondernemers (ofwel de ambulante handelaren), de gemeente als bevoegd gezag, de brandweer/veiligheidsregio¹ én het winkelend publiek. Daarnaast hebben verenigingen zoals de CVAH, VNG, Brandweer Nederland een belangrijke rol, onder meer als het gaat om kennisuitwisseling.

Voor elk van deze geldt dat ‘werken aan veiligheid’ begint met het onderkennen van risico’s en het geven van prioriteit daaraan. Risicobewustzijn is doorslaggevend. Partijen kunnen elkaar daarin versterken en ondersteunen. Door in gesprek te blijven over risico’s en maatregelen, samen actie te ondernemen én alert te blijven. Dit vergt betrokkenheid en goede wil van alle partijen.

Deze *samenwerking voor veiligheid* is de rode draad van deze handreiking. Maatregelen van de verschillende partijen sluiten op elkaar aan, maken samen dat risico’s beheersbaar blijven.

3.1 De organisator van de markt

Dit is de gemeente of een private partij. Dit laatste komt steeds vaker voor. Een private partij kan een organisatievergunning verkrijgen van de gemeente of een bruikleen- of een concessieovereenkomst sluiten. Deze private partij sluit vervolgens zelf overeenkomsten met individuele marktondernemers. Indien de gemeente organisator is, geeft zij vergunningen af aan marktondernemers.

Hierna worden de zwaartepunten in de rol van de organisator – gemeente of private partij – benoemd. De genoemde punten zijn gebaseerd op geldende regelgeving. De precieze invulling ervan is veelal niet nauw omschreven/verplicht gesteld. De organisator kan in veel gevallen zelf bepalen hoe hij *precies* gestalte geeft aan de regels – zolang het doel van de regels maar bereikt wordt.

Van belang is dat de organisator zich *bewust* is van het belang van de accenten in zijn rol én er weloverwogen, goede keuzes in maakt. Overwegingen daarbij zijn, naast verplichtingen en de algemene verantwoordelijkheid voor veiligheid, ook de gevolgen voor individuele marktondernemers. De keuzevrijheid van organisatoren kan er immers toe leiden dat ondernemers lokaal telkens met andere vereisten worden geconfronteerd. Dit kan beperkt of zelfs voorkomen worden door er rekening mee te houden en in goed overleg met ondernemers veiligheidsregels en –maatregelen vast te stellen.

(In **bijlage 1** zijn, in aanvulling op de beschrijving hieronder, preciezere aanknopingspunten en regels voor de organisator opgenomen.)

a: Een goede, veilige inrichting van de markt

Basis hiervoor vormt het inrichtingsplan van de markt. Hierin is speciale aandacht nodig voor:

- De bereikbaarheid van de markt voor hulpdiensten. De hulpdiensten moeten hun werk zo snel en goed mogelijk kunnen doen.
- Veilige opstelling van verkoopwagens/kramen met installaties voor koken, bakken, braden en/of frituren, elektrisch of gasgestookt. Deze installaties vormen de grootste veiligheidsrisico’s op de markt.
- De aanwezigheid van voldoende vluchtroutes zodat de aanwezige personen bij brand en andere calamiteiten tijdig een veilige plaats kunnen bereiken.

---

¹ De *brandweer* is onderdeel van de *veiligheidsregio*. De veiligheidsregio is de verantwoordelijke regionale organisatie voor fysieke veiligheidstaken waaronder brandweertaken. De precieze organisatorische vormgeving verschilt regionaal. Hierna wordt telkens gesproken van ‘veiligheidsregio’, waarmee dan (ook) de brandweer wordt bedoeld.

De organisator zorgt voor een accuraat inrichtingsplan, implementeert dit, houdt het actueel én ziet er op toe dat de ondernemers zich houden aan bepalingen, afstanden e.d. in het plan.

Hierbij dient ook oog te zijn voor de wisselwerking met de directe omgeving van de markt en de risico's die daardoor kunnen ontstaan. Het gaat daarbij zowel om 'naar buiten gerichte risico's' van de markt (zoals het versperd raken van vluchtwegen van gebouwen) als risico's voor de markt vanuit de omgeving (denk aan risico's van bouwwerkzaamheden en evenementen).

b: Veiligheid van basisvoorzieningen van de markt

Hierbij gaat het vooral om energievoorzieningen, water, verlichting, bestrating. Deze voorzieningen dienen zowel qua systeemvereisten als qua beheer en gebruik veilig te zijn. Per voorziening gelden eigen regels.

c: Algemene veiligheidsvoorzieningen op de markt

Dit betreft vooral voorzieningen voor:

- Het tijdig en veilig kunnen vluchten bij brand en andere calamiteiten.
- Het bestrijden van brand.
- Basishulpverlening.

Voorbeelden van voorzieningen voor vluchten zijn vluchtrouteaanduidingen, een systeem voor alarmering en een ontruimingsplan. Bij brandbestrijding gaat het met name om de beschikbaarheid en bereikbaarheid van bluswater en brandblusapparaten. Essentie bij basishulpverlening is dat er eerste (medische) hulp kan worden verleend en een ontruiming kan plaats vinden.

d: Actief bevorderen dat ondernemers en publiek de veiligheid niet in gevaar brengen

De veiligheid wordt natuurlijk in belangrijke mate bepaald door de maatregelen en het gedrag van ondernemers en publiek. Vooral de ondernemers hebben veel invloed op de veiligheid. Het is aan de organisator veilig gedrag te bevorderen, vooral door:

- Afspraken te maken met de ondernemer over veiligheidsmaatregelen, in de vergunning of de privaatrechtelijke overeenkomst. Het gaat dan om maatregelen zoals in paragraaf 3.2 van deze handreiking genoemd. Dit zijn grotendeels *rechtstreeks* werkende voorschriften uit regelgeving - de ondernemers moeten zich eraan houden. Door deze ook in de vergunning/overeenkomst te benoemen (of ernaar te verwijzen), wordt dit herbevestigd én ontstaat een samenhangend overzicht.
- Communicatie en voorlichting over veiligheidsrisico's en hoe te handelen om ze beheersbaar te houden – *niet* alleen via vergunning of overeenkomst dus. Richting ondernemers kan dit bijvoorbeeld tijdens overleggen met vertegenwoordigingen van de marktondernemers. Één-op-één met ondernemers kan dit via (digitale) nieuwsbrieven of bijvoorbeeld via een WhatsApp-groep. Onderdeel van deze communicatie is informatie over de precieze aanspreekpunten (inclusief contactgegevens) bij onder meer de veiligheidsregio. Essentie is *met elkaar in gesprek te blijven over veiligheid*. Het publiek kan bijvoorbeeld via de website van de markt geïnformeerd worden.
- Toezicht en handhaving. De organisator behoort te bewaken of ondernemers zich aan de afspraken houden. En als dit niet het geval is, daartegen op te treden. Hierbij werkt de organisator samen met partijen die toezicht houden op rechtstreeks geldende voorschriften. Dit is in veel gevallen de veiligheidsregio/brandweer in de rol van adviseur van het bevoegd gezag (zie paragraaf 3.3).

e: Optreden bij calamiteiten, incidenten, veranderende gevaarzetting

Bij incidenten en calamiteiten zoals brand en ongevallen moet de organisator optreden. Natuurlijk moeten de hulpdiensten gealarmeerd worden (door middel van 112) maar deze zijn nooit onmiddellijk aanwezig. Door snel te handelen kan schade en letsel voorkomen worden. Mogelijk moet er eerste (medische) hulp worden verleend en een ontruiming worden ingezet. Beginnende brand kan bestreden worden met aanwezige blusmiddelen.

f: In algemene zin: op de hoogte blijven van veiligheidsrisico's en vereiste inzet/aanpak

Risico's veranderen door nieuwe technieken en werkwijzen. Ook regelgeving over veiligheid is geen statisch gegeven. De organisator moet van deze ontwikkelingen op de hoogte blijven en ze doorvertalen in het inrichtingsplan, voorzieningen op de markt, veiligheidsvoorschriften en communicatie en voorlichting met ondernemers.

Veiligheidsplan

Aan te bevelen is het de keuzes en afspraken over de hierboven genoemde onderwerpen vast te leggen en samenhangend te beschrijven in een *veiligheidsplan* voor de betreffende markt. Indien de organisator een private partij is, kan de gemeente zo'n veiligheidsplan als vereiste in de organisatievergunning of overeenkomst (bruikleen, concessie of anderszins) opnemen. Ook kunnen de genoemde items in de overeenkomst of organisatievergunning zelf worden opgenomen. Op deze manier hebben gemeente en organisator samen een goed en eenduidig overzicht van de rol van de organisator.

De genoemde zwaartepunten zijn grotendeels gebaseerd op *rechtstreeks* geldende regels, ofwel: regels waaraan de organisator zich hoe dan ook dient te houden. Óók als deze afspraken niet expliciet zijn benoemd in een veiligheidsplan of in de organisatievergunning of overeenkomst.

3.2 De individuele ondernemer

Dit is de marktondernemer die zijn waar te koop aanbiedt op de markt. Als 'uitvoerende' ondernemer staat hij dicht bij de veiligheidsrisico's en kan daar dus veel invloed op uitoefenen – vooral in preventieve zin. Deze paragraaf behandelt de zwaartepunten in de rol van de marktondernemer.

Ook hier geldt dat er een zekere keuzevrijheid is bij het invullen van de regels. Van belang is dat de ondernemer zich bewust is van de veiligheidsrisico's en goede keuzes maakt.

De marktondernemer moet er hierbij rekening mee houden dat regels lokaal kunnen verschillen. In afspraken met lokale organisatoren komt dit dan naar voren.

(In **bijlage 2** zijn, in aanvulling op de beschrijving hieronder, preciezere aanknopingspunten en regels voor de marktondernemer opgenomen.)

a: Op de hoogte zijn en blijven van de veiligheidsrisico's en hoe te handelen

Risicofactoren zijn vooral verlichtings- en verwarmingstoestellen en installaties voor koken/bakken/braden/frituren, de brandbaarheid van koopwaar, slecht weer, de fysieke inrichting van markt en kramen en de opstelling van goederen. De ondernemer behoort de risico's te kennen en te weten welke preventieve maatregelen nodig zijn en hoe hij of zij moet handelen bij calamiteiten. Dit doet hij onder meer door:

- Op de hoogte te *blijven* van geldende veiligheidsregels - landelijk, lokaal en in de vergunning/overeenkomst met de organisator.
- Informatie van beroepsverenigingen, veiligheidsorganisaties en overheid over risico's en preventie te 'volgen' en toe te passen.
- In gesprek te zijn met collega's, leveranciers, organisator, veiligheidsprofessionals over risico's en preventie.
- In het dagelijkse werk op de markt alert te zijn op basisvereisten voor veiligheid zoals brandbestrijding (- welke hulpmiddelen zijn waar beschikbaar?) en vluchtwegen (- waar zijn deze?).

b: Veiligheid van installaties én veilig gebruik daarvan

De ondernemer is verantwoordelijk voor de veiligheid van de installaties (voor verlichting/ verwarming en voor koken/bakken/braden/frituren) die hij in gebruik heeft in of bij zijn verkoopinrichting. Hierbij zijn twee accenten te onderscheiden: de veiligheid van de installaties *zelf* en het veilig *gebruik* van deze installaties.

- *Veiligheid van installaties zelf* De installaties moeten blijvend voldoen (= zorgplicht ondernemer) aan geldende technische vereisten zoals vastgelegd in landelijke en Europese regels en richtlijnen. Enkele belangrijke zijn:
  - De elektrische installatie moet voldoen aan NEN 1010.
  - Frituurtoestellen moeten thermisch beveiligd zijn zodat het bakmiddel niet warmer dan 200C wordt.
  - Bakinstallaties moeten zodanig geconstrueerd zijn dat bij overbruisen olie of vet niet kan ontvlammen.
  - Bij gasverbruikstoestellen moet sprake zijn van een deugdelijk drukreduceersysteem, mag enkel brandstof conform de specificaties van de leverancier gebruikt worden, mag de leiding of slang tussen gasfles en toestel niet ouder dan 10 jaar zijn en dient het toestel bij LPG als brandstof te voldoen aan de NEN-NPR 2577.
  - Zichtbare aanwezigheid van goed functionerende brandblusvoorzieningen.
- *Veilig gebruik van de installaties* Belangrijke aspecten hiervan zijn:
  - De wijze van opstelling van de installaties (niet in vluchtroutes).
  - De toegestane hoeveelheid en wijze van opstelling/opslag van gasflessen.
  - De maximale vulling van gasflessen (80%).
  - De aankleding in de nabijheid van installaties (brandklasse/brandvertraging).
  - De aanwezigheid van instructies/specificaties van de leverancier.
  - Het onderhoud aan en schoonhouden van installaties.

c: Veilige opstelling en inrichting

De ondernemer dient zijn verkoopwaar en –inrichting en voertuig(en) op een veilige manier op te stellen. Met bijzondere aandacht voor:

- De bereikbaarheid van de markt voor de hulpdiensten. Het gaat daarbij om de breedte van paden maar ook het vrijhouden van brandkranen/bluswatervoorziening.
- De betreedbaarheid van vluchtroutes voor het publiek.
- De afstanden tussen (bak)kramen en ten opzichte van bouwwerken.
- De ophanging, wegwerking van kabels, slangen en leidingen.
- Het voorkomen van brandgevaar door zorgvuldige opslag van verpakkingsmateriaal.
- Het vrijhouden van vluchtroutes (nooddeuren) van nabijgelegen gebouwen.

Vermelding in vergunning/overeenkomst

De hierboven genoemde accenten zijn veelal gebaseerd op *rechtstreeks werkende* regels – de ondernemer dient ze hoe dan ook in acht te nemen, ongeacht de afspraken met de organisator van de markt. In de vergunning of overeenkomst met de ondernemer worden deze accenten echter bij voorkeur ook expliciet benoemd. Zo hebben ondernemer en organisator samen een goed overzicht van de rol van de ondernemer.

3.3 Andere partijen

Naast de organisator van de markt en de individuele ondernemers hebben met name de gemeente en de veiligheidsregio een belangrijke rol in de veiligheid van de markt. Ook het publiek speelt een niet te onderschatten rol.

a: Gemeente

Hierbij gaat het níet om de rol van de gemeente als organisator (zie hiervoor paragraaf 3.1) maar die van regelgever, toezichthouder en handhaver, regisseur lokale veiligheid en als partij in overeenkomsten met private organisatoren.

- **Regelgever.** De gemeente kan regels voor markten binnen de gemeente vastleggen in de gemeentelijke Marktverordening. Hiervoor heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een model opgesteld. In de marktverordening wordt in elk geval verwezen naar het inrichtingsplan, een belangrijk basisdocument voor de veiligheid van de markt (zie paragraaf 3.1). In aanvulling daarop kunnen andere veiligheidsvoorwaarden benoemd worden. Naast algemene regels stelt de gemeente specifiekere regels vast in marktvergunningen van individuele ondernemers en een eventuele organisatievergunning van een private organisator (zie hieronder).
- **Toezichthouder en handhaver.** De gemeente houdt toezicht op de naleving van regels in de marktverordening en verleende vergunningen. Ook is de gemeente het bevoegd gezag van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bbgbop): de gemeente houdt toezicht en treedt handhavend op bij (niet-)naleving van Bbgbop-regels door organisatoren en/of individuele marktondernemers en wordt daarbij ondersteund en geadviseerd door de veiligheidsregio. Deze toezicht- en handhavingstaak strekt zich uit tot *alle* markten in de zin van de Gemeentewet artikel 160, dus ook de markten waarbij de gemeente zelf organisator is (- de meest voorkomende vorm tot dusverre).
- **Regisseur lokale veiligheid.** De gemeente is regisseur van de lokale veiligheid. Dit omvat fysieke én sociale veiligheid. Als regisseur bevordert de gemeente de ontwikkeling en implementatie van integrale sets van maatregelen rond veiligheidsthema's, met preventieve en repressieve componenten en verbindingen met ander (gemeentelijk) beleid op het vlak van onder meer inrichting en beheer, zorg en welzijn, economie en ontwikkeling, toezicht en handhaving. Vanuit deze regierol geeft de gemeente dus ook richting aan keuzes en sets van maatregelen gericht op veiligheid op de markt (fysieke en sociale veiligheid). Bijvoorbeeld als het gaat om de adviserende taak van de veiligheidsregio, infrastructurele kenmerken en waarborgen, toezicht- en handhavingsprioriteiten en -capaciteit, aanpak van fenomenen als zakkenrollerij, diefstal, vernieling, (jeugd)overlast.
- **Afspraken met private organisatoren.** De gemeente kan in de marktverordening de mogelijkheid van een organisatievergunning voor private partijen die een markt willen organiseren, opnemen. Naast een organisatievergunning kan de gemeente ook bruikleen- of concessieovereenkomsten sluiten. In de vergunning of overeenkomst neemt de gemeente bij voorkeur ook veiligheidsbepalingen op. Dit kunnen specifieke bepalingen zijn maar ook het in deze handreiking aanbevolen, samenhangende *veiligheidsplan* voor de markt (zie paragraaf 3.1). De gemeente kan de organisator aan de afspraken in vergunning of overeenkomst houden. Rechtstreeks werkende regels (zoals het Bbgbop) zijn hoe dan ook handhaafbaar.

b: Veiligheidsregio

De veiligheidsregio voert taken uit op het vlak van risicobeheersing en incidentbestrijding.

Risicobeheersing heeft betrekking op proactie en preventie ofwel het zo veel mogelijk voorkomen van brand en brandontwikkeling op de markt. Hiervoor dienen organisatoren en ondernemers preventieve maatregelen door te voeren (zie paragraaf 3.1 en 3.2). De veiligheidsregio ondersteunt en adviseert het bevoegd gezag bij het formuleren van regels (onder meer in vergunningen) hiervoor en bij het toezicht op en de handhaving van de naleving van deze regels. In dit kader kan de veiligheidsregio ook feitelijk controlerende taken op de markt uitvoeren; de precieze taakstelling van de veiligheidsregio verschilt lokaal en regionaal. In algemene zin heeft de veiligheidsregio een belangrijke ondersteunende taak bij brandpreventie op de markt. In dit kader fungeert de veiligheidsregio ook als vraagbaak en 'kennisleverancier' voor organisatoren en ondernemers. In directe contacten kan de veiligheidsregio tips

geven over brandpreventie. Dit past bij het streven van de veiligheidsregio's naar steviger maatschappelijke verankering van brandveiligheid (- 'brandveilig ondernemen' en 'brandveilig leven').

Incidentbestrijding betreft het feitelijk optreden van de veiligheidsregio bij brand en andere incidenten die repressieve inzet vergen. De effectieve tenuitvoerlegging van deze cruciale taak is mede afhankelijk van de inrichting van de markt – denk aan aspecten als bereikbaarheid, de opstelling van verkoopwagens/kramen met bak- en braadinstallaties en de aanwezigheid van voldoende vluchtroutes. Ook de mogelijkheden voor eerste brandbestrijding door aanwezige personen zelf zijn medebepalend voor de effectiviteit van de repressie. Dit onderstreept het belang van een goed samenspel tussen organisatoren, ondernemers, bevoegd gezag en veiligheidsregio.

c: Publiek

Het winkelend publiek kan belangrijk bijdragen aan de veiligheid op de markt. Op verschillende manieren: door zelf geen onveilig gedrag te vertonen, onveilige situaties en/of gedrag van ondernemers te signaleren en te melden, te reageren en eventueel te helpen bij incidenten.

Deze rol van het publiek kan ondersteund worden door in communicatie-uitingen over de markt (bijvoorbeeld op de website van de markt) op risico's, preventie en veilig gedrag te wijzen. Op krappe locaties (bijvoorbeeld wanneer een markt in een stadscentrum is gesitueerd) kan de plattegrond met vluchtwegen van de markt nadrukkelijk in beeld worden gebracht.

Nadrukkelijke positionering van het publiek in het veiligheidsbeleid sluit aan bij bovengenoemd streven naar vermaatschappelijking van veiligheid. Ook is vaak gebleken dat burgers betekenisvol kunnen en willen bijdragen in de aanpak van incidenten en calamiteiten (zogenaamde 'redzaamheid'). Ook in het veiligheidsbeleid rond markten kan hierop geanticipeerd worden.

4. Veilig houden

Veiligheid op de markt is niet een eenmalige opgave – partijen moeten er voortdurend alert op zijn, aan blijven werken, er met elkaar over in gesprek blijven. Dit geldt in het bijzonder voor de kernpartners: organisatoren, ondernemers, gemeente en veiligheidsregio.

Vaste focuspunten zijn:

- *Aard en omvang* van de veiligheidsrisico's. Deze kunnen veranderen door nieuwe technieken, installaties e.d..
- *Preventieve en repressieve maatregelen*. Zijn deze nog op niveau? Welke aanscherping is wellicht nodig?
- *Mogelijke innovatie*. De beheersbaarheid van veiligheidsrisico's neemt veelal toe in de loop van de tijd door nieuw beschikbare voorzieningen en technieken.
- *Regelgeving*. Nieuwe lokale, nationale of Europese regels kunnen nieuwe veiligheidsvoorzieningen en –maatregelen vereisen.
- *Verbinding met breder veiligheidsbeleid van partijen*. Veiligheid op de markt staat in veel opzichten niet op zichzelf. Zo dient de mobiele bak- en braadwagen niet alleen op de markt maar bijvoorbeeld ook op de weg veilig te zijn. Het bredere veiligheidsbeleid rond de bak- en braadwagen werkt door in de veiligheid op de markt. De ondernemer dient dit geïntegreerd op orde te houden. Partijen zoals wagenbouwers en de Rijksdienst van het Wegverkeer (RDW) zijn partners daarbij.
- *Verbinding met bredere, niet primair veiligheidsgerelateerde ontwikkelingen*. De veiligheid op de markt kan beïnvloed worden door contextuele ontwikkelingen zoals de transitie van gas naar herwinbare energie: implementatie in de ambulante handel daarvan beantwoordt aan het landelijke energiebeleid én verhoogt de veiligheid op de markt. In dit voorbeeld kunnen partijen – koepelorganisaties en bestuursorganen – afspraken maken over te zetten stappen en te creëren randvoorwaarden.

Ook de CVAH, VNG en Brandweer Nederland zullen actief werk blijven maken van het onderwerp 'Veiligheid op de markt'. Zij zullen kennis en informatie over bovengenoemde en gerelateerde items actueel houden en beschikbaar stellen via:

- www.cvah.nl
- www.vng.nl
- www.brandweer.nl

Bijlage 1: Checklist organisator

Van belang De regels, tips en adviezen zoals vermeld in deze tabel zijn soms precies, soms minder precies. Soms passen ze heel goed bij de kenmerken van een markt maar soms ook niet. In het geval van een kleine markt met slechts enkele verkoopplaatsen op een open terrein bijvoorbeeld zullen qua inrichting minder vergaande maatregelen nodig zijn dan bij een grote markt ingeklemd in een oude binnenstad. Essentieel is dat de organisator verstandige, passende besluiten neemt over de invulling van de veiligheidsaspecten. Hij moet daarbij in elk geval 'in de geest' van geldende regels handelen (- in de tabel wordt verwezen naar de relevante artikelen van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen/Bbgbop). Én in gesprek blijven met de gemeente, collega-organisatoren, marktondernemers én veiligheidsprofessionals zoals de Veiligheidsregio – in gesprek over wat goede, passende maatregelen zijn. Deze tabel geeft richting en ondersteuning maar dient niet als definitieve toetssteen.

onderwerp	belangrijke aspecten	regels, tips, adviezen	art. Bbgbop
a Een goede, veilige inrichting van de markt	Bereikbaarheid voor hulpdiensten	<ul style="list-style-type: none"> Een vrije, voldoende brede en hoge toegang tot/verbindingsweg met het terrein (breedte 4,5 meter, hoogte 4,2 meter) tenzij de afstand tot de openbare weg maximaal 10 meter is of de gemeente expliciet heeft aangegeven dat dit niet nodig is. 	4.25
	Opstelling verkoopwagens/-kramen met gas- of elektrische installatie	<ul style="list-style-type: none"> Opstelling aan de 'kop' (einde) van rijen verkoopkramen/-wagens, bij voorkeur aan buitenzijde van het terrein. 	
		<ul style="list-style-type: none"> Met gasinstallatie: tenminste 2 meter afstand tot omliggende gebouwen, en 5 meter indien er wordt gefrituurd, tenzij het aangestraalde vlak van betreffende gebouwen of andere objecten voldoende weerstand heeft (cf. NEN 6068) of de kraam/bakwagen een automatische brandblusinstallatie heeft. 	5.14.1/2
		<ul style="list-style-type: none"> Met gasinstallatie: tenminste 2 meter afstand tot andere kramen/wagens. 	5.14.3
	Vluchtroutes	<ul style="list-style-type: none"> Met elektrische installatie: tenminste 2 meter afstand tot andere kramen/wagens indien er wordt gefrituurd. 	5.14.4
		<ul style="list-style-type: none"> Vanaf elke plek vertrekt een route naar een veilige plaats buiten aaneengesloten rijen kramen/wagens (zgn. 'compartimenten') die niet langer dan 60 meter is. 	3.32.1/2
		<ul style="list-style-type: none"> Het terrein heeft meerdere uitgangen/vluchtroutes, breed genoeg voor de hoeveelheid publiek. 	3.35
		<ul style="list-style-type: none"> Vluchtroutes zijn duidelijk en zichtbaar, eventueel door middel van markering. 	4.15
		<ul style="list-style-type: none"> Geen obstakels in vluchtroutes zoals slangen, hekken, opslag goederen, e.d. Kabels, slangen en leidingen hangen hoog genoeg, zijn afgeplakt of onder matten weggeborgen. 	5.20
	Compartimentering	<ul style="list-style-type: none"> Gangpaden/vluchtroutes zijn tenminste 1,1 meter breed. 	5.18.1
Geparkeerde voertuigen	<ul style="list-style-type: none"> Zgn. 'compartimenten' ofwel secties met rijen kramen/wagens zijn niet groter dan 3.000 m². 	3.23	
Omgeving van de markt	<ul style="list-style-type: none"> Niet in de aanrijdroute van hulpdiensten en ook niet in vluchtroutes. 		
	<ul style="list-style-type: none"> Vrij houden van nooddeuren/vluchtwegen van omliggende gebouwen. Deze deuren zijn te herkennen aan pictogrammen met die strekking. 		
	<ul style="list-style-type: none"> Bewaken van de bereikbaarheid van omliggende gebouwen voor hulpdiensten. Op de hoogte blijven van evenementen, bouw-/wegwerkzaamheden e.d., nieuw gevestigde horeca en andere bedrijvigheid in de directe omgeving van de markt. 		
b Veiligheid van	Elektriciteit	<ul style="list-style-type: none"> Een elektriciteitsvoorziening voldoet aan NEN 1010 (voor installaties van 50 volt en hoger). 	4.7

<i>basisvoorzieningen van de markt</i>	Water	<ul style="list-style-type: none"> Leidingen zijn adequaat weggewerkt en aangelegd conform installatietechnische vereisten. 	
	Verlichting	<ul style="list-style-type: none"> In elk geval bij in-/uitgangen van het terrein en ter markering van vluchtroutes. 	
	Bestrating	<ul style="list-style-type: none"> Gelijkmatig, dat wil zeggen: geen belangrijke hobbels en/of verzakkingen. 	
c <i>Algemene veiligheidsvoorzieningen op de markt</i>	Alarmeren en ontruimen	<ul style="list-style-type: none"> Aanwezigheid van hulpmiddelen voor alarmering zoals een geluidsinstallatie, sirene. 	4.14
		<ul style="list-style-type: none"> Voorbereiding op ontruiming, in complexere situaties door middel van een ontruimingsplan. 	4.22.1b
	Bestrijden van brand	<ul style="list-style-type: none"> Bluswatervoorzieningen/brandkranen, goed bereikbaar voor hulpdiensten. 	4.19
		<ul style="list-style-type: none"> In de nabijheid van een opslag voor brandbare goederen of een toestel of installatie voor koken, bakken, braden of frituren is een goed werkend brandblusapparaat aanwezig. Dit apparaat is ook gemakkelijk te vinden door middel van pictogrammen e.d. 	4.20. 4.21
Basishulpverlening	<ul style="list-style-type: none"> Aanwezig personeel moet bijvoorbeeld in staat zijn tot verlenen van EHBO, ontruiming van de markt (deels of geheel), bluspoging met blusmiddelen, alarmering, doorgeleiden van hulpdiensten. Dit vergt voorbereiding via cursussen, periodieke afstemming/bespreking, in het algemeen blijvende alertheid. 	4.22.1	
d <i>Actief bevorderen dat ondernemers en publiek de veiligheid niet in gevaar brengen</i>	Afspraken maken met de marktondernemers	<ul style="list-style-type: none"> Dit kan het beste via de overeenkomst met/vergunning van de ondernemer. Hierin kunnen de belangrijkste veiligheidsregels worden opgenomen. Zie bijlage 2: Checklist ondernemer. 	
	Communicatie en voorlichting over veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> Via o.m. digitale nieuwsbrieven, WhatsApp-groepen, tijdens overleggen met vertegenwoordigers van de ondernemers. 	
	Toezicht en handhaving	<ul style="list-style-type: none"> De organisator checkt of ondernemers zich aan de afspraken houden, samen met de Veiligheidsregio. Wanneer de gemeente organisator is, heeft de markmeester een belangrijke rol. 	
e <i>Bij brand en andere calamiteiten</i>	Optreden	<ul style="list-style-type: none"> Essentie is dat de organisator in de 'repressiefase', bij brand en andere calamiteiten zijn verantwoordelijkheid neemt en naar vermogen optreedt. Het gaat hierbij met name om het alarmeren van hulpdiensten, EHBO verlenen, poging tot brandbestrijding, ontruiming. 	
f <i>Op de hoogte blijven van veiligheidsrisico's en vereiste aanpak</i>	Op de hoogte blijven	<ul style="list-style-type: none"> Door met de Veiligheidsregio, collega-organisatoren hierover in contact te blijven. Zie ook www.cvah.nl, www.brandweer.nl 	
	Doorvertalen regels/inzichten	<ul style="list-style-type: none"> Ofwel zorgen dat het inrichtingsplan, veiligheidsvoorzieningen zoals brandblusapparaten, communicatie & voorlichting én de afspraken met de individuele marktondernemers <i>up to date</i> blijven en daarmee de veiligheid 'voldoende en naar vermogen' gegarandeerd. 	

Bijlage 2: Checklist ondernemer

Van belang De regels, tips en adviezen zoals vermeld in deze tabel zijn soms precies, soms minder precies. Essentieel is dat de ondernemer zelf verstandige, passende besluiten neemt over de invulling van veiligheidsaspecten 'in de geest' van de geldende regels (- zie verwijzing naar de artikelen van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen/Bbgbop). In dat kader is het van belang dat hij in gesprek blijft met de organisator van de markt, collega-ondernemers en veiligheidsprofessionals over wat goede maatregelen zijn. *Deze tabel geeft hierbij richting en ondersteuning maar dient niet als definitieve toetssteen.*

onderwerp	belangrijke aspecten	regels, tips, adviezen	art. Bbgbop	
a	<i>Op de hoogte blijven van risico's, regels en hoe te handelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie van beroepsverenigingen, veiligheidsorganisaties en overheid benutten. Zie www.cvah.nl, www.brandweer.nl, www.vng.nl • In gesprek blijven met collega's, leveranciers, organisator, veiligheidsprofessionals. • Alertheid op de invulling van basisvereisten voor veiligheid in het dagelijkse werk op de markt. 		
b1	Veiligheid van toestellen/ installaties	Vereisten toestellen voor bakken en braden	<ul style="list-style-type: none"> • Een frituurtoestel is zodanig beveiligd dat het bakmiddel niet warmer dan 200C wordt. 	4.8.1
			<ul style="list-style-type: none"> • Een bakinstallatie is zodanig geconstrueerd dat bij overbruisen, over de rand of door kieren om de rand, olie of vet niet in de verbrandingsruimte kan komen. 	4.8.2
	Vereisten gasgestookte toestellen	<ul style="list-style-type: none"> • Toegepaste brandstof is altijd conform de specificaties van de leverancier van het toestel. 	4.10.1a	
		<ul style="list-style-type: none"> • De verbinding met gastank/-fles bestaat uit de juiste samenstelling van een slang/leiding, een drukreduceersysteem en aansluitingen. 	4.10.1b	
		<ul style="list-style-type: none"> • De slang/leiding is goed onderhouden, niet uitgedroogd of beschadigd, niet ouder dan 10 jaar (of het maximale aantal jaren volgens de productspecificatie) en niet langer dan 10 meter (tenzij door branchegebruik, in de gebruiksaanwijzing of door toestemming van de brandweer een grotere lengte is toegestaan). 	4.10.1c, 4.10.6	
		<ul style="list-style-type: none"> • Het drukreduceersysteem is direct op de kraan van de gastank/-fles gemonteerd dan wel via een geschikte flexibele hogedrukslang (niet langer dan 0,4 m, of dan 0,75 m bij gebruik van een uitschuiflade). Het systeem heeft voldoende capaciteit voor alle aangesloten toestellen en voert niet meer werkdruk aan de toestellen door dan door de fabrikant van die toestellen is voorgeschreven. 	4.10.2/3/4	
	<ul style="list-style-type: none"> • Bij gelijktijdige aansluiting van meer gasflessen is de installatie voorzien van een voorziening die het ontsnappen van onverbrand gas voorkomt indien een van de flessen is afgekoppeld. 	4.10.5		
	<ul style="list-style-type: none"> • Lpg-installaties voor toepassing bij bakken/braden voldoen aan NEN-NPR 2577. Zie voor meer informatie www.nen.nl 	4.10.8		
b2	Veilig gebruik van toestellen en installaties	Vereisten opstelling en inrichting	<ul style="list-style-type: none"> • Gasverbruikstoestellen staan stabiel opgesteld en niet in een vluchtroute. 	4.10.1e/f
		<ul style="list-style-type: none"> • De ruimte waarin een verbrandingstoestel is opgesteld, heeft voorzieningen voor toevoer van verbrandingslucht en afvoer van rookgas. Deze voorzieningen zijn niet afgesloten, hebben voldoende capaciteit voor het toestel, zijn brandveilig opgesteld (cf NEN 3028), goed aangesloten op het toestel en schoon. 	3.30, 5.10	
		<ul style="list-style-type: none"> • Binnen handbereik van een baktoestel is voor iedere bak een passend deksel of een blusdeken aanwezig waarmee de bakken ingeval van brand kunnen worden afgedekt. 	5.11.7	

		<ul style="list-style-type: none"> Materiaal dichtbij apparatuur en installaties die warmte ontwikkelen, voldoet aan brandklasse A1 zoals bedoeld in NEN-EN 13501-1 of is onbrandbaar, bepaald volgens NEN 6064, indien: a. op het materiaal een intensiteit van de warmtestraling kan optreden die, bepaald volgens NEN 6061, groter is dan 2 kW/m², of b. in het materiaal een temperatuur kan optreden die, bepaald volgens NEN 6061, hoger is dan 90 °C. 	5.4.4	
		<ul style="list-style-type: none"> Bij een gasverbruikstoestel zijn de specificaties voor installatie, gebruik en onderhoud van de leverancier aanwezig. 	4.10.7, 5.11.3	
	Vereisten gasflessen /brandstof-reservoirs	<ul style="list-style-type: none"> Gasflessen/brandstofreservoirs zijn stabiel opgesteld en staan niet in een vluchtroute. 	4.10.1e/f	
		<ul style="list-style-type: none"> De totale waterinhoud van opgestelde gasflessen is maximaal 125 liter. 	5.6.3d	
		<ul style="list-style-type: none"> Gasflessen/reservoirs zijn bestand tegen normale behandeling, voorzien van gevaarsaanduiding en bevatten geen inhoud die onvoorzien uit de verpakking kan ontsnappen. Het gas wordt gebruikt conform op de verpakking aangegeven gevaarsaanduidingen. 	5.6.2b	
		<ul style="list-style-type: none"> Een gasfles of een gastank wordt tot niet meer dan 80% gevuld. 	5.11.2	
		<ul style="list-style-type: none"> Een lege gasfles wordt met gesloten afsluiter bewaard. 	5.11.2	
		<ul style="list-style-type: none"> Een gasflessenopslag voldoet aan de eisen die zijn opgenomen in PGS 15. Zie ... 	3.27	
		<ul style="list-style-type: none"> Een opslagtank voor vloeibare brandstof voldoet aan de eisen die zijn opgenomen in PGS 30. Zie ... 	3.28	
		<ul style="list-style-type: none"> De ruimte waarin een of meer gasflessen voor gebruik opgesteld staan, is op de buitenlucht geventileerd door middel van één of meer, niet afsluitbare ventilatieopeningen, waarvan grootte en positie zijn afgestemd op de hoeveelheid en de eigenschappen van het gebruikte gas. 	5.7.1	
	Onderhoud, schoonhouden	<ul style="list-style-type: none"> Toestellen en installaties zijn in goede staat van onderhoud, niet beschadigd en functioneren zoals bedoeld. 	4.10.1d, 4.27	
		<ul style="list-style-type: none"> Toestellen en installaties worden uitsluitend door een deskundig persoon gerepareerd of veranderd. 	5.11.1	
		<ul style="list-style-type: none"> Een voorziening voor rookafvoer wordt na brand gereinigd en hersteld. 	5.11.6	
	Brandblusvoorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> In de directe nabijheid van een opslag voor brandbare goederen of een toestel of installatie voor koken, bakken, braden of frituren is een adequate brandblusvoorziening aanwezig. Deze voorziening is duidelijk zichtbaar, eventueel gemarkeerd met een pictogram. 	4.20.2, 4.21	
	Opstelling verkoopwagens/-kramen met gas- of elektrische installatie	<ul style="list-style-type: none"> Gas: tenminste 2 meter afstand tot omliggende gebouwen, en 5 meter indien er wordt gefrituurd, tenzij het aangestraalde vlak van betreffende gebouwen of andere objecten voldoende weerstand heeft (cf. NEN 6068) of de kraam/bakwagen een automatische brandblusinstallatie heeft. 	5.14.1/2	
		<ul style="list-style-type: none"> Gas: tenminste 2 meter afstand tot andere kramen/wagens. 	5.14.3	
		<ul style="list-style-type: none"> Elektrisch: tenminste 2 meter afstand tot andere kramen/wagens indien er wordt gefrituurd. 	5.14.4	
	Open vuur	<ul style="list-style-type: none"> Niet roken of open vuur in een ruimte bestemd voor opslag van brandgevaarlijke stoffen, bij het verrichten van een handeling die het uitstromen van een brandgevaarlijke stof kan veroorzaken, bij het vullen van een brandstofreservoir met een brandgevaarlijke stof en op andere gedeelten van de markt waarvoor dit door de organisator is aangegeven. 	5.2.1	
c	Veilige opstelling en inrichting overig	Bereikbaarheid voor hulpdiensten, vluchtroutes voor publiek	<ul style="list-style-type: none"> Bluswatervoorzieningen zijn onbeperkt toegankelijk voor bluswerkzaamheden. 	4.19
			<ul style="list-style-type: none"> Gangpaden/vluchtroutes zijn tenminste 1,1 meter breed. 	5.18.1
			<ul style="list-style-type: none"> Een kabel, slang of leiding in een vluchtroute is zodanig opgehangen, afgeplakt of onder matten weggeborgen dat personen er tijdens het vluchten niet door gehinderd worden. 	5.20
			<ul style="list-style-type: none"> Verpakkingsmateriaal is zorgvuldig opgeslagen, dwz: niet brandgevaarlijk en niet in vluchtroutes. 	
			<ul style="list-style-type: none"> Vluchtroutes van omliggende gebouwen zijn altijd vrij en betreedbaar. 	
			<ul style="list-style-type: none"> Omliggende gebouwen zijn goed bereikbaar voor hulpdiensten. 	

Geparkeerde voertuigen	<ul style="list-style-type: none"> • Geen gasflessen en losse brandstoftanks in het voertuig achterlaten, niet de verwarming van het voertuig gebruiken zonder direct toezicht en geen brandgevaarlijke werkzaamheden aan/op/in het voertuig verrichten buiten daarvoor door de organisator van de markt aangewezen plekken. 	5.12
Vereisten kraamateriaal en -inrichting	<ul style="list-style-type: none"> • Tegen of onder het plafond aangebracht glas is veiligheidsglas of glas voorzien van een ingegoten kruiswapening met een maximale maaswijdte van 0,016 m. 	5.19.1
	<ul style="list-style-type: none"> • Textiel, folie of papier in horizontale toepassing is onderspannen met metaaldraad op een onderlinge afstand van ten hoogste 0,35 m, of metaaldraad in twee richtingen met een maximale maaswijdte van 0,7 m. 	5.19.2
	<ul style="list-style-type: none"> • Aankleding in een besloten ruimte levert geen brandgevaar op. Zie voor specificaties ... 	5.4.1/2
	<ul style="list-style-type: none"> • Geen met brandbaar gas gevulde ballonnen in een besloten ruimte. 	5.4.5

Bijlage 3: Gehanteerde afkortingen

Bbgbop	Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen
CVAH	Centrale Vereniging voor de Ambulante Handel
NEN	Nederlandse Norm
NPR	Nederlandse Praktijkrichtlijn
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Centrale Vereniging voor de Ambulante Handel (CVAH)

Stevinweg 2
3891 EA Zeewolde

036 540 99 45
cvah@cvah.nl
www.cvah.nl/veiligheid

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Postbus 30435
2500 GK Den Haag

Klantcontactcentrum (KCC) voor leden van de VNG:
070 373 83 93
www.vng.nl/contact